

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЕКОЛОГІЇ КАРПАТ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ

НАУКОВІ ОСНОВИ ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОТИЧНОЇ РІЗНОМАНІТНОСТІ

Матеріали V (XVI) Міжнародної
наукової конференції молодих учених
(Львів, 18 жовтня 2023 року)

Львів - 2023

NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF UKRAINE
INSTITUTE OF ECOLOGY OF THE CARPATHIANS
COUNCIL OF YOUNG SCIENTISTS

SCIENTIFIC PRINCIPLES OF BIODIVERSITY CONSERVATION

Proceedings of Vth (XVIth) International
Scientific Conference of Young Scientists
(Lviv, 18 October 2023)

Lviv – 2023

Таким чином, чисельність популяцій субдомінантних видів риб прибережних вод Аргентинських островів є флуктуючою, однак суттєво не змінюється. Винятком є *P. charcoti*, чисельність якого з часом зросла, а його представники стали стабільно зустрічатись у виловах в останні 10 років.

Автори вдячні Національному антарктичному науковому центру України за організацію та проведення українських антарктичних експедицій, а також біологам-зимівникам за відбір матеріалу.

ІНВАЗІЙНІ ВИДИ РОСЛИН У ДОЛИНІ РІЧКИ СТРВЯЖ (РУДКІВСЬКА ОТГ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

А. КАБАЙ, З. МАМЧУР

Львівський національний університет імені Івана Франка
e-mail: andriyakabay@gmail.com

A. KABAY, Z. MAMCHUR INVASIVE PLANT SPECIES IN THE VALLEY OF THE RIVER STRWIAZ (RUDKIVSKA OTG LVIV REGION)

Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine

Invasive alien plant species in different types of ecosystems of the Strwiaz River valley were studied. Based on the results of the research, sixteen alien species of plants with high invasive potential belonging to the families were found Asteraceae, Cucurbitaceae, Sapindaceae, Balsaminaceae, Fabaceae, Polygonaceae, Apiaceae; biological features and the damage they cause in their habitats are analyzed.

Передкарпаття в межах Львівської області належить до регіону з сильним антропогенним впливом, а саме: вплив промислового та сільськогосподарського виробництва, забруднення навколишнього середовища. Територія історично є давнозаселеною і, відповідно, господарськи освоєна. Антропогенне навантаження упродовж століть було значним, оскільки природні екосистеми змінені насамперед через вирубку лісів для ведення землеробства. У ХХ столітті проводили різноманітні меліоративні заходи на заболочених територіях, що, безсумнівно, відбулося на екологічному стані річок Стрвяж (ліва притока Дністра) і Болозівки (ліва притока Стрвяжу). Наслідками надмірних антропогенних навантажень на природні екосистеми є зміна ґрунтового покриву, ерозійні процеси і посилене заростання чужорідними видами рослин.

Метою роботи було виявити інвазійні чужорідні види рослин, у тому числі з високим інвазійним потенціалом в долині річки Стрвяж, у різних типах екосистем, проаналізувати біоекологічні особливості, шкоду, яку вони приносять. Дослідження проводилися упродовж літа-осені 2022 і вегетаційного періоду 2023 року.

На основі власних досліджень виявили види чужорідних рослин із високим інвазійним потенціалом: *Ambrosia artemisiifolia*, *Bidens frondosa*,

Erigeron canadensis, *Phalacrolooma annuum*, *Rudbeckia laciniata*, *Solidago canadensis*, *S. gigantea*, *Impatiens parviflora*, *I. glandulifera*, *Echinocystis lobata*, *Thladiantha dubia*, *Acer negundo*, *Robinia pseudoacacia*, *Lupinus polyphyllus*, *Heracleum sosnowskyi*, *Reynoutria japonica*.

За таксономічною приналежністю переважають рослини з родина Asteraceae, (наявні також з родин Cucurbitaceae, Sapindaceae, Balsaminaceae, Fabaceae, Polygonaceae, Ariaceae) за життєвими формами – терофіти, за походженням – північноамериканські та азійські; за географічною структурою – види з широкими ареалами.

У лісових екосистемах на території дослідження виявлені *Bidens frondosa*, *Echinocystis lobata* та *Acer negundo*. Уздовж берегової лінії річки Стрв'яз – *Bidens frondosa*, *Impatiens parviflora*, *I. glandulifera*, *Echinocystis lobata*, *Acer negundo*.

В антропогенно трансформованих екосистемах найпоширенішими є: *Ambrosia artemisiifolia*, *Phalacrolooma annuum*, *Erigeron canadensis*, *Solidago canadensis*, *S. gigantea*, *Thladiantha dubia*, *Acer negundo*. Зокрема, на пасовищах виявлено 6 видів інвазивних рослин, а саме: *Ambrosia artemisiifolia*, *Phalacrolooma annuum*, *Erigeron canadensis*, *Rudbeckia laciniata*, *Solidago canadensis*, *S. gigantea*. Уздовж доріг на території дослідження найчастіше трапляються *Erigeron canadensis*, *Robinia pseudoacacia*, *Rudbeckia laciniata*, *Acer negundo*, *Heracleum sosnowskyi*, *Reynoutria japonica*.

На території долини річки Стрв'яз за даними наших досліджень найбільшими інвазійними агресорами, здатними до швидкого заселення великих територій, є види: *Acer negundo*, *Ambrosia artemisiifolia*, *Erigeron canadensis*, *Solidago canadensis*, *S. gigantea*, *Phalacrolooma annuum*, *Thladiantha dubia*, *Bidens frondosa*, які останніми роками дуже швидко поширюються. Серед виявлених видів найбільше площі зайняли та найчастіше трапляються – *Acer negundo*, *Echinocystis lobata*, *Phalacrolooma annuum*, *Solidago canadensis*, *S. gigantea*. Усі виявлені види за часом занесення є кенофітами, більшість з них є рослинами північноамериканського походження.

Для *Acer negundo* характерний стрімкий приріст біомаси, пристосування до різних умов гідрорежиму й тропності ґрунтів. Внаслідок чого вид починає домінувати на території, пригнічує молодий приріст та сходи інших деревних видів, а також повною мірою змінює трав'яний ярус, вносячи вагомі корективи у видовий склад і структуру заплавної лісової екосистеми. *Ambrosia artemisiifolia* завдяки високому біотичному потенціалові домінує в рослинних угрупованнях антропогенно змінених екотопів, радикально реформує видовий склад сегетальної, рудеральної та напівприродної рослинності. *Bidens frondosa* витісняє місцевий вид *B. tripartita*. *Erigeron canadensis* – стрімке розповсюдження пригнічує

аборигенні види-псамофіли та порушує їх структурні угруповання, перешкоджає поновленню менш конкурентноздатних видів. Ценопопуляціям *Impatiens glandulifera* характерні висока щільність та значна фітомаса, що перешкоджає проростанню насіння та розвитку сходів інших видів (Протопопова та ін., 2010; Соломаха В. та ін., 2022).

З метою біомоніторингу стану довкілля необхідне продовження виявлення і дослідження чужорідних інвазійних видів рослин на території долини річки Стрваж.

ОСОБЛИВОСТІ МОНІТОРИНГОВИХ ІХТІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ПРИФРОНТОВИХ РЕГІОНАХ ПІД ЧАС ВОЄННИХ ДІЙ

Д. О. КОБЯКОВ, Р. О. НОВІЦЬКИЙ

*Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро
e-mail: dimakobakow@gmail.com*

D. O. KOBYAKOV, R. O. NOVITSKYI FEATURES OF MONITORING ICHTHIOLOGICAL RESEARCH IN FRONTLINE REGIONS DURING MILITARY ACTIONS

Dnipro State Agrarian and Economic University, Dnipro, Ukraine

Dnipropetrovsk region is a front-line region that is constantly under enemy attacks. From February 2022 to September 2023, navigation for all types of watercraft is prohibited on the reservoirs of the region. Carrying out scientific research, biomonitoring and fisheries research during hostilities is difficult, often impossible. Despite this, scientists of DDAEU participate in fisheries and hydroecological research, in studies of the catastrophic consequences of the explosion of the Kakhovka dam and the descent of the Kakhovka reservoir.

В XXI столітті російсько-українська війна за масштабами і наслідками перевищує всі інші досліджені війни і військові конфлікти за останні 80 років. Повоєнне відновлення країни, деградованих земель, територій і акваторій, забезпечення продовольчої безпеки є нагальними, першочерговими питаннями сьогодення. Існують три етапи воєнних дій – підготовка, війна та післявоєнні дії, кожен з яких має складні взаємозв'язки між війною та зміною екосистеми (Gleditsch, 2015). Бойові дії під час війни викликають значні пошкодження та деградацію ландшафтів і територій, спричиняють довготривалі різносторонні наслідки (Pereira et al., 2022). Внаслідок війни порушеними стають різні екосистемні послуги, тому що деградація водойм (внаслідок потрапляння до них боеприпасів, вибухових речовин, замінування, підривів дамб і гребель тощо) буде перешкоджати виробництву продуктів харчування, рекреаційному і комерційному рибальству як ресурсокористуванню.

Науковці світу відзначають, що прісноводне біорізноманіття у Європі